

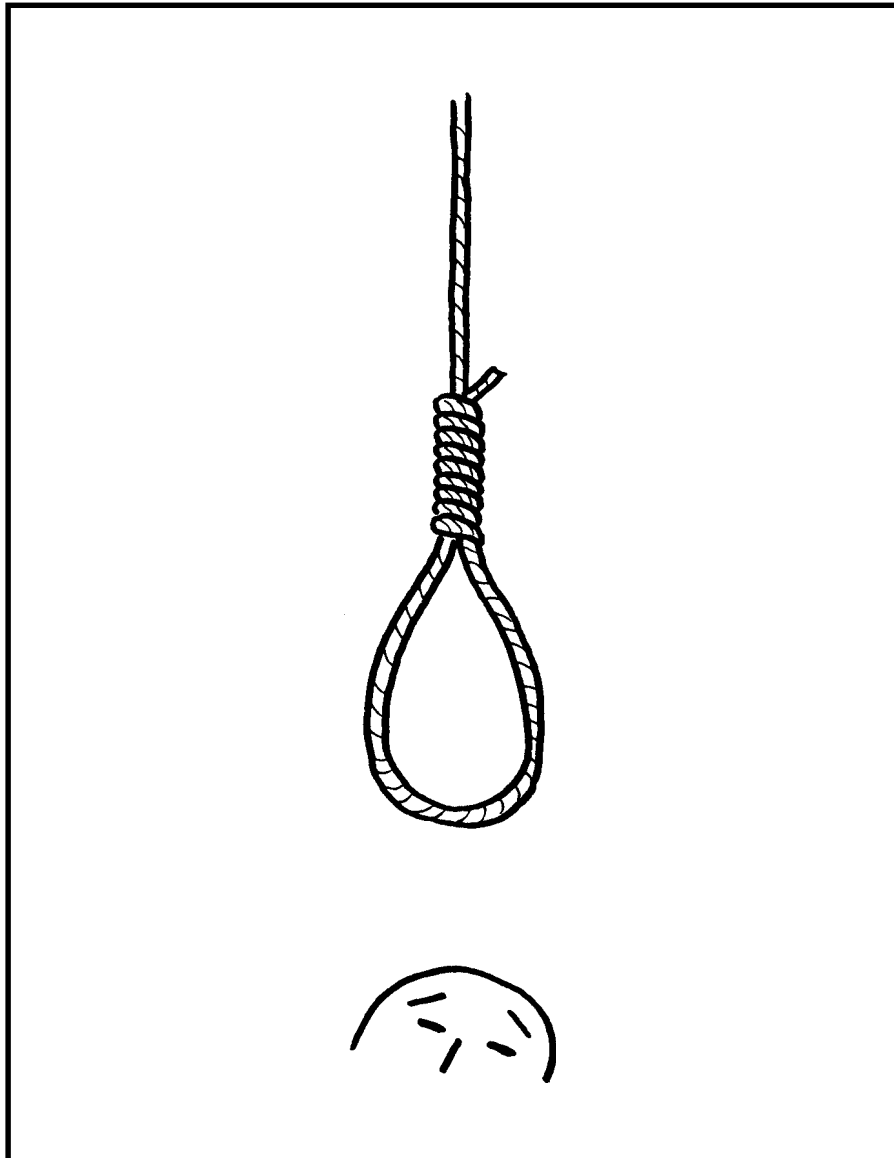

Amnistia Internacional

Grup d'Educadors
Alfons XII 19-21, pral. 08006 Barcelona
932093536 ai-educadors@ai-cat.org
www.ai-cat.org/educadors

La pena de mort

La mort com a càstig

Índex

---

pag. 3 Presentació

Primera Part. Introducció

pag. 4 1- Observa i relaciona

pag. 5 2- Preguntes sobre la pena de mort

Segona Part. La pena de mort

pag. 7 3- La pena de mort existeix

pag. 11 4- Serveix d'alguna cosa?

pag. 12 5- Jo condemno

pag. 14 6- Per equivocació o expressament?

pag. 16 7- Reflexionem

pag. 24 8- A favor o en contra

Tercera Part. Amnistia Internacional i la pena de mort

pag. 25 9- Amnistia està en contra de la pena de mort

pag. 27 10- Enquesta sobre la pena de mort

Quarta Part. Annexos i guia del mestre

pag. 29 11- La pena de mort a Espanya

pag. 30 12- La pena de mort al món

pag. 31 13- Textos literaris

pag. 32 14- Guia del mestre

Propostes sobre la pena de mort

Presentació

La pena de mort al món

La pena de mort és una violació dels drets humans que, a diferència d'altres violacions, com per exemple la tortura, les execucions extrajudicials o les "desaparicions", no s'oculta ni es nega, al contrari, forma part de les lleis del país que l'aplica.

És la màxima negació dels drets humans perquè viola el dret fonamental a la vida proclamat a la Declaració Universal dels Drets Humans.

Més de la meitat dels països del món han abolit la pena de mort en la seva legislació o en la pràctica, i un cop abolida rarament es restableix. Però fins i tot en els països que ha estat abolida no es pot deixar de recordar que no es pot acceptar en cap cas. I aquest recordatori s'ha de fer especialment quan noves amenaces com el terrorisme reobren el debat ja tancat sobre la pena de mort, plantejant la possibilitat de, "en alguns casos", reimplantar-la.

Justificació de les propostes

Les propostes següents pretenen acostar-nos, des de diferents bandes, a la realitat de la pena de mort.

L'objectiu és obrir una reflexió que permeti plantejar la validesa del manteniment d'aquesta pena irreversible:

—"El fonament moral sobre el qual s'ha d'edificar la societat és el de que l'assassinat, no importa per part de qui ni en quines circumstàncies, és intolerable. I això inclou el govern." (Helen Prejean, "Pena de muerte", Ediciones B, 1996)

—"La pena de mort, que confon l'abolició del delictes amb l'abolició del delinqüent, no em sembla compatible amb cap consideració profunda dels drets fonamentals, el primer dels quals és el dret a viure." (Fernando Savater. El País, 15-7-93)

El progrés moral d'una societat consisteix en això: de la mateixa manera que s'ha acabat amb altres tradicions vergonyoses temps enrera molt arrelades, com l'esclavitud, també es pot abolir la pena de mort de tot el món. Per a aconseguir-ho, cal sensibilitzar i implicar les noves generacions.

Actualitzacions i materials complementaris

Aquets dossier forma part de la carpeta "Els drets humans". Al dossier de presentació general de la carpeta hi ha un apartat d'actualitzacions; consulta'l si t'interessen altres propostes sobre aquest tema o materials complementaris com ara textos literaris, assajos, una relació de pel·lícules...

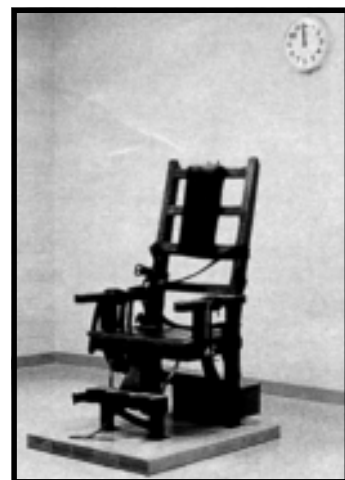
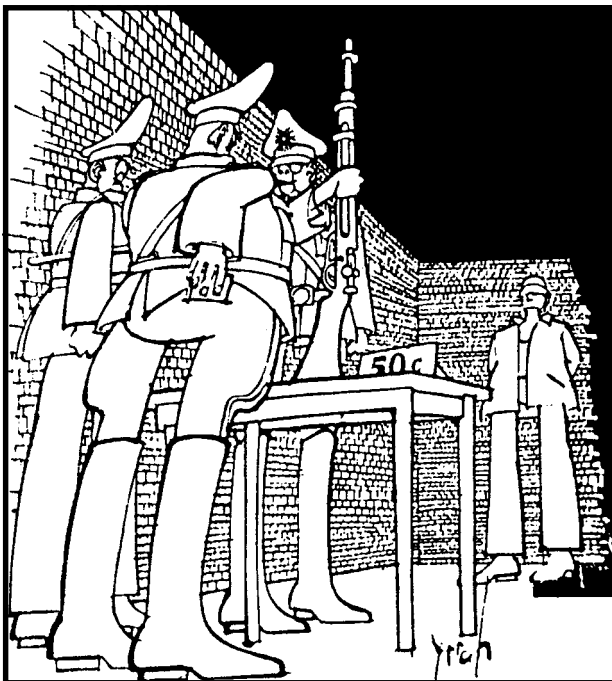
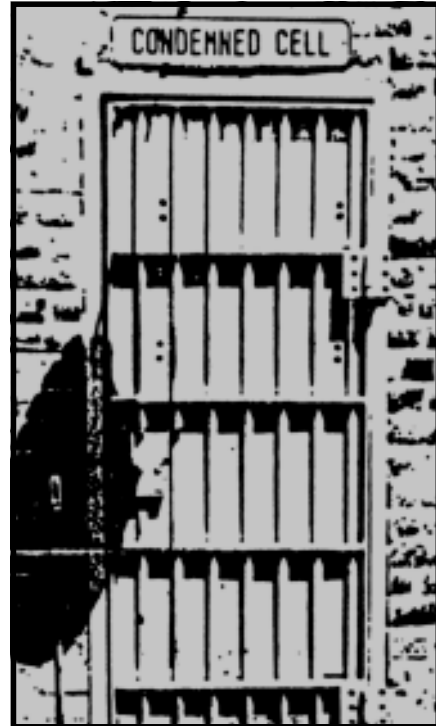
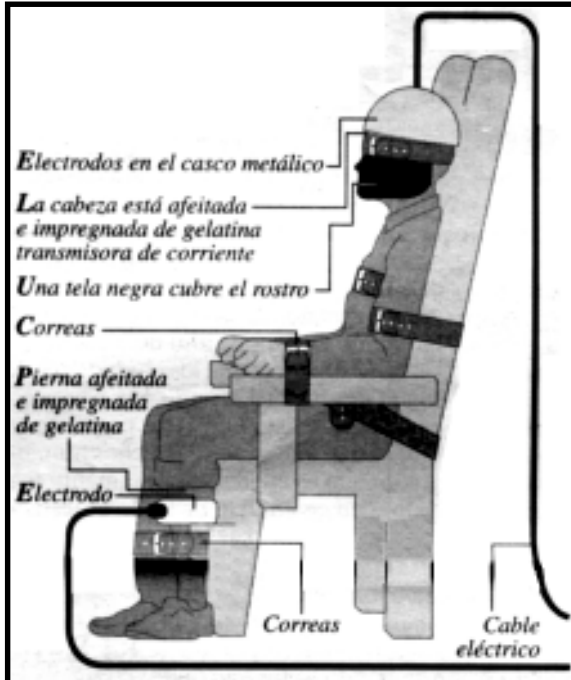
En castellà, hi ha també una versió d'aquesta carpeta editada per Amnistia Internacional i Los Libros de la Catarata (Educación en derechos Humanos). No inclou les actualitzacions posteriors al 1995, any en què es va editar.

Crèdits

Aquest dossier sobre la pena de mort va ser elaborat per la Secció Holandesa d'Amnistia Internacional. Aquesta edició és una revisió a càrrec del Grup d'Educadors d'Amnistia Internacional Catalunya.

1. Observa i relaciona

- Observa les fotos. Escriu deu paraules que se t'acudin relacionades amb la pena de mort.

2. Preguntes sobre la pena de mort

- 1- A quants països creus que encara hi ha persones que poden ser condemnades a mort?
- 2- Saps si a Espanya encara existeix la pena de mort?
- 3- Tens alguna idea de quantes persones van ser executades el 2001 en compliment d'una sentència oficial?
- 4- El 2001 van ser executades més de dos mil persones a un país del continent asiàtic. Saps quin és aquest país?
- 5- A la pàgina següent hi ha cinc retalls de diari que parlen de persones que van ser condemnades . En la majoria dels casos, la condemna va ser la pena de mort, però, en d'altres, es tractava de penes d'empresonament. Assenyala en cada cas si trobes la condemna justa o injusta.

—Pedidas en Egipto penas de muerte para el hijo de Nasser y otros 10 acusados ....

—Policías británicos, condenados ....

—Cinco fusilados en Yemen ....

—Condenas a muerte en Suráfrica ....

—Ahorcados cinco negros en Suráfrica ....

6- La teva opinió:

—Estic a favor de la pena de mort.

—Estic en contra de la pena de mort.

Argumenta la teva resposta:

Retalls de premsa. Judicis i condemnes (finals dels anys vuitanta i principis dels noranta)**Cinco fusilados en Yemen**

Cinco personas fueron ejecutadas por pelotón de fusilamiento en la cárcel de al-Mansura, en Adén, el 29 de diciembre de 1987, dos días después de que sus condenas a muerte fueran ratificadas por el jefe del Estado.

Habían sido condenado a muerte por el Tribunal Supremo de la República el 12 de diciembre de 1987, tras haber sido declarados culpables de traición y otros cargos relacionados con la lucha que libraron facciones rivales del Partido Socialista del Yemen, el partido en el poder en enero de 1986.

Los cinco eran Latuq Ali Ahmad, Had Hamad Nase, Alawi Hussein Fathan y Ahmad Huseyd Musa, ex funcionarios de alto rango del gobierno, las fuerzas armadas y el partido, y Muhara Salem Ahmad, que había sido guardaespaldas del jefe de Estado, Ali Nase Muhammad. Otras veinticuatro personas fueron condenadas a muerte por el Tribunal Supremo de la República en el mismo juicio, diecinueve de ellas en ausencia, pero el 27 de diciembre sus sentencias fueron conmutadas a quince años de cárcel.

Policías británicos, condenados

Dos policías británicos fueron condenados a prisión perpetua por un tribunal de Liverpool por haber dado muerte en una comisaría a un joven parado, Owen Roberts, de veinticuatro años, para "darle una lección", según se informó en fuentes policiales.

Ahorcados cinco negros en Suráfrica

Cinco negros surafricanos condenados a muerte por asesinato fueron ahorcados ayer al amanecer en la prisión central de Pretoria, según anunciaron fuentes oficiales. Una portavoz del Ministerio de Justicia, Amanda Haasbroek, declaró a la agencia France Presse que otros dos negros que debían haber sido ejecutados obtuvieron del Tribunal Supremo, la noche del jueves, un aplazamiento de la aplicación de la sentencia.

Uno de esos dos hombres cuya ejecución fue aplazada, Paul Sedaba, de veintitrés años, es uno de los cincuenta presos que, en opinión de los grupos antirracistas surafricanos, han sido condenados a muerte por crímenes políticos.

Las cinco ejecuciones de ayer elevan a 71 el número de sentencias capitales cumplidas en Suráfrica desde comienzos de año. De los ajusticiados, 55 son negros, quince son mestizos y uno blanco.

Condenas a muerte en Suráfrica

Dos policías blancos fueron condenados a muerte ayer en Suráfrica por haber torturado y dado muerte a un joven negro, hace dos años, en un suburbio negro.

Pedidas en Egipto penas de muerte para el hijo de Nasser y otros diez acusados

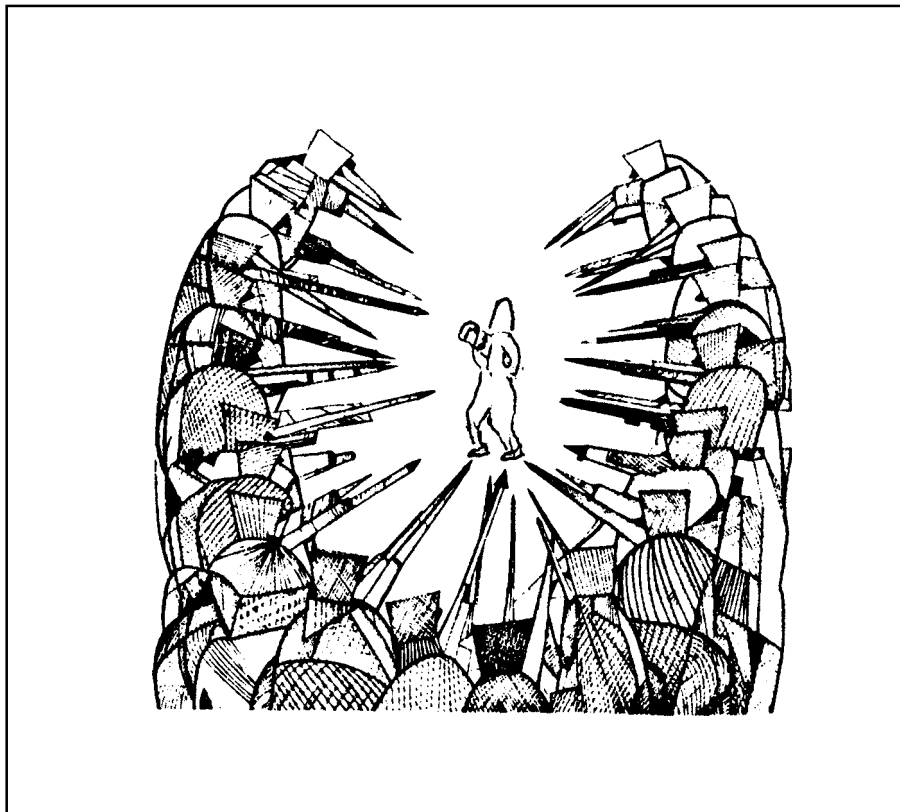
El fiscal general de Egipto, Mohamed Abdel Aziz el Guindi, pidió ayer la pena de muerte para el hijo mayor del fallecido presidente Abdel Nasser y otros diez activistas acusados de haber realizado atentados contra dos diplomáticos de Israel, en 1986, y de Estados Unidos, en 1987.

Jaled Abdel Nasser, ingeniero de 38 años, hijo de quien fuera el mayor líder del mundo árabe hasta finales de los años sesenta, vive en Yugoslavia y no compareció a los interrogatorios. Está acusado de ayudar a financiar la organización clandestina Egipto Revolucionario.

Dicho grupo se ha responsabilizado de los atentados que causaron la muerte, en El Cairo, de varios diplomáticos israelíes, entre ellos Albert Atrakchi, el pasado 28 de mayo, y de haber herido a funcionarios estadounidenses. El principal acusado, Mahmud Nureddine, fue durante un tiempo funcionario de la Embajada egipcia en Londres.

El procurador afirmó ayer en conferencia de prensa que Nasser y un primo de éste, que también se halla en el extranjero, serían juzgados en ausencia. Y agregó que Interpol había recibido órdenes de detenerles. El hijo del desaparecido presidente abandonó Egipto el pasado año, antes de que comenzaran las investigaciones sobre ese caso.

3. La pena de mort existeix

I. Serrahima. *Punt de mira*

“**C**om puc dirigir-me cap a aquella cadira i asseure-m’hi? Com reaccionaré? Com em sentiré? Sé alguna cosa d’electricitat, tampoc és tan difícil imaginar-se de quin tipus d’experiència es pot tractar. Imagina’t els budells... cremats... mils de volts. Pensa en el cervell. Pensa en els ulls. Què se’n farà quan cents de volts hi hagin passat? En el fons, és imprevisible el que pot passar, com et sentiràs morint allí, lligat a una cadira.”
Cita d’un pres americà esperant la seva execució.

A 84 països existeix encara la pena de mort (dades de 2001).

La pena de mort es pot dur a terme de diferents maneres: no és només l’escamot d’afusellament el qui mata la gent, també es pot fer a la cadira elèctrica, la cambra de gas, la forca; pot ser un apedregament o la injecció letal. Aquesta darrera manera és considerada als EEUU com la mort més “humana”.

Però “humà” no és precisament el que li va passar a l’americà James Autry. El 5 d’octubre del 1983 havia de ser executat. Uns minuts abans d’administrar-li la injecció letal li digueren que l’execució s’havia suspès. Hi ha condemnats que han passat per aquesta situació repetides vegades, durant anys.

Igualment inhumà és això altre:

APEDREGAMENT FALLIT A L'IRAN:

ELS CONDEMNATS FOREN REMATATS A COPS

Segons fonts de Teheran que parlaren amb testimonis, el mes passat es donà compliment a dues sentències de mort per apedregament. Durant l'execució de la condemna l'apedregament va resultar insuficient i els condemnats van morir finalment dels cops que els donaren els botxins.

El fet es va produir a Karaj, a 40 Km a l'oest de Teheran, on un tribunal islàmic havia condemnat els dos homes a mort per prostitució i adulteri.

Segons els testimonis els dos homes foren portats, com és habitual en aquests casos, a la plaça major de Karaj, on un gran nombre de persones esperava per observar l'execució. Els botxins començaren l'apedregament fins a cobrir els condemnats, tal com mana la llei islàmica. En adonar-se que els dos homes encara vivien, els botxins els colpejaren amb una aixada fins a morir.

A l'Iran s'han portat a terme diverses execucions per apedregament.

Tots els condemnats a la pena de mort són criminals ?

Es pot sofrir la pena de mort per diferents delictes. La majoria de vegades es tracta de crims greus.

A l'Edat Mitjana, hi hagué persecució religiosa en nombrosos països i ocasions. Si no volien convertir-se havien de morir. Homes i dones que eren sospitosos de fer encanteris eren considerats bruixots. Per tal de comprovar-ho els llençaven a l'aigua. Si flotaven eren bruixots i si s'enfonçaven eren persones "normals". Però si tenien mala sort, s'havien ofegat abans que algú els

tragués de l'aigua. Les bruixes eren condemnades a la foguera. En aquell temps molts homes i dones innocents moriren d'aquesta manera.

A la Xina, es pot imposar la pena de mort per distints delictes. Per exemple, un home fou penjat per haver organitzat festes "immorals" a casa seva.

També hi ha moltes persones que pateixen aquest càstig per raons polítiques. Els governs utilitzen la pena de mort per fer desaparèixer els seus opositors. A Indonèsia, tres persones foren executades per ser comunistes. A l'Iran, s'han condemnat moltes persones a aquesta pena per les seves creences.

Les persones que d'una manera o altra són "diferents" -per la seva religió, raça, idees polítiques, etc.- sovint són considerades com una amenaça. A molts països pots sofrir aquest càstig per ser "diferent".

La pena de mort existeix malgrat...

Després dels horrors de la segona guerra mundial, tots els països membres de les Nacions Unides decidiren signar el 1948 la Declaració Universal dels Drets Humans. En aquesta Declaració es parla dels drets que tenen totes les persones. Són els drets humans. Per exemple el dret a la llibertat d'expressió i el dret a un judici just, però també el dret al treball i a una vivenda digna.

Dos articles d'aquesta declaració són:

Art. 3. El dret a la vida.

Art. 5. El dret a un tracte humà.

La pena de mort es contradiu amb aquesta declaració. No es respecta la vida i, a més, és un càstig inhumà. Molts països que han promès complir la declaració universal contempen a les seves lleis la pena de mort.

Rubén Matas

Preguntes

- 1- Anomena alguns països on existeixi la pena de mort.
- 2- "A l'Edat Mitjana la pena de mort era bàrbara: el suplici de la roda, la forca, esquarterar les persones, enterrar-les vives, la foguera, decapitar, crucificar, etc... Avui en dia la pena de mort és civilitzada: la cadira elèctrica, la injecció letal, la cambra de gas, etc..." Estàs d'acord amb aquesta afirmació?
- 3- Recull informació sobre pena de mort i desenvolupa un esquema sobre persones condemnades a mort. Anota a l'esquema:
  - El nom o noms de les persones que patiran la pena de mort (si aquest nom és conegut).
  - Si es tracta d'un home o d'una dona.
  - El país on aquesta persona ha estat condemnada.
  - La raó del càstig (de què se l'acusa).
  - La forma en que serà o ha estat executada.
  - La data de l'execució.
  - La font de què has tret la informació. Anota el nom i data del diari, revista o programa de televisió.

nom del condemnat	home o dona	país	causa de la condemna	forma d'execució	data de l'execució	font

4. Serveix d'alguna cosa?

Moltes persones creuen que l'índex de delictes greus disminuiria si s'implantés la pena de mort. Augmentaria, doncs, la delinqüència si s'abolís la pena de mort? Això sembla lògic. El professor Essat A. Fattah ho va investigar al Canadà. L'estudi tractava el període comprès entre 1962 i 1970. Al 1962 es va castigar per darrera vegada algú amb la pena de mort. El professor descobrí que:

- el nombre de delictes comesos era diferent cada any.
- l'augment d'assassinats era menor que l'augment d'altres delictes.

De l'estudi es dedueix que no hi ha més assassinats si s'aboleix la pena de mort. Al 1976 s'abolí definitivament la pena. Y... què va passar? El nombre d'assassinats disminuí, i també la delinqüència en general. Al 1975 307 persones foren assassinades per cada 100.000 habitants i al 1981 la xifra disminuí en 2,67.

Preguntes

- 1- Quina és la teva conclusió després de llegir els resultats de l'anterior estudi?
- 2- Per què creus que la pena de mort no "ajuda" a disminuir el nombre de delictes?
- 3- Creus que la pena de mort hauria de continuar existint si amb això disminuís la delinqüència?

Forges. El Jueves, septiembre 1999

5. Jo condemno

Els criminals han de ser condemnats. Tot el món està d'acord en això. És difícil dir quin càstig correspon a quin delictes. La pena de mort és el càstig més greu. Imagina't que ets un jutge en un país on encara existeix la pena de mort. En quin cas condemnaries algú a aquesta pena (si consideres que ha d'existir aquesta condemna)? Hi ha casos en què mai no exigiries la pena de mort? Quina solució hi donaries? Empresonament, pagament d'una multa, ajuda psiquiàtrica, treballs alternatius, etc.?

Llista de casos

- 1- Joan C.: Va assassinar quatre persones premeditadament.
- 2- Miriam S.: Va assassinar el seu fill sota trastorns mentals.
- 3- L.T.: Va abocar residus tòxics de forma il.legal: 168 vivendes han de ser derruïdes i vint persones han emmalaltit.
- 4- Maria P.: Va conduir sota els efectes de l'alcohol: dos nens moriren en l'accident.
- 5- German Z.: Líder d'un partit polític il.legal. Escriu fullets en els quals exigeix l'exterminació dels jueus i dels estrangers. Entrena grups violents per aconseguir els seus fins.
- 6- Antoni S.: Agressions a camps de futbol. En un partit ferí greument un jove de 16 anys.
- 7- Guillem R.: Va violar dues dones.
- 8- P.R.: Va defraudar 100 milions a Hisenda.
- 9- L.J.: Durant la guerra va donar l'ordre d'assassinar 36 persones. El seu crim no ha estat descobert fins ara.
- 10- Mònica P.: Membre d'una organització terrorista que ha comès atemptats que han provocat morts en diverses ocasions.
- 11- T.S.: Va abusar sexualment de nens de 4, 7 i 8 anys.
- 12- Carolina P.: Va participar en un robatori en el que va resultar mort un agent de policia.

Després de llegir els dotze casos atentament, exposa a continuació les teves opinions:

En cap cas aplicaria la pena de mort.

En els següents casos considero la pena de mort un bon càstig:

- 1. ....
- 2. ....
- 3. ....
- 4. ....
- 5. ....

Condemno els cinc casos següents a un altre càstig:

<i>Cas</i>	<i>Càstig</i>	<i>Raó</i>
1.		
2.		
3.		
4.		

6. Per error o expressament?

Diuem que equivocar-se és humà. De vegades passa que una persona innocent és condemnada a mort. És una terrible equivocació. També passa que pel mateix delictes comès, una persona és condemnada a la pena de mort i una altra no. Això no és una equivocació. En alguns països, determinats grups de persones reben en més ocasions la pena de mort que d'altres grups.

Llegeix els articles de la pàgina següent i contesta les següents preguntes:

1- “Persones innocents executades”

“Equivocar-se és humà. És lògic, doncs, que es cometin errors judicials. Si de tant en tant mor una persona innocent, és una llàstima” Què penses d'aquesta afirmació?

2- “Terrible denúncia d'un condemnat innocent”

- Per què el dia només durava 23 hores per a Sakae Menda?
- Què es vol donar a entendre amb la frase “si algú és o no innocent no és important per al fiscal”?

3- “Equivocar-se és inhumà”

- Per què no condemnen a mort el jutge, el pagès ric, el sacerdot i el psiquiatra?
- Quina “solució” escolliries?
  - a) Presó per als tres blancs i per als dos negres.
  - b) La pena de mort per als blancs i presó per als negres.
  - c) La pena de mort per a tots.

Terrible denúncia d'un condemnat innocent

“... Sakae Menda té 57 anys. 34 els ha passat a la presó i fa 29 anys que espera ser executat... Cada matí el desperten a dos quarts de set i li diuen que es prepari per morir. Les penes de mort s’executen entre les vuit i les nou del matí... Quan toquen les nou Sakae sent un gran alleujament... Podria plorar d’agraïment... però ja fa molts anys que no pot plorar... Sakae és innocent, i hi ha d’altres persones innocents a les presons japoneses esperant ser executades. Entre elles Sadamichi Hirasawa de 91 anys, que fa 35 anys que espera ser executat... Al fiscal no l’importa qui és o no innocent. La seva feina consisteix a condemnar el sospitós, si no perdria la seva reputació...”

Equivocar-se és inhumà

“A Florida condemnaren 3 homes blancs a 25 anys de presó per assassinar 4 nens negres. Al mateix estat 2 negres foren condemnats a la pena de mort per assassinar un blanc... Quasi tots els condemnats a mort als EEUU provenen de les classes més baixes de la societat. Però això no vol dir que els pobres cometin més delictes que els rics. A Florida, per exemple, hi ha prou casos que demostren el contrari: el jutge que va contractar uns assassins per a que matessin un altre jutge i la seva dona; el pagès ric que va enterrar viva la seva dona; el sacerdot que va assassinar la seva família; el psiquiatra que va matar la seva secretària. Cap d’ells no fou condemnat a mort.

Persones innocents executades

“... Dos catedràtics de Florida investigaren durant tres anys les sentències de mort i conclogueren que 25 persones de les executades durant el segle XX (notícia dels anys 90), eren innocents. A més hi ha 318 persones que han estat jutjades per delictes greus que no han comès. La raó per la qual passa això és, segons els catedràtics, que en molts casos s’utilitzen falsos testimonis i falses coartades als judicis...”

7. Reflexionem

Debat sobre la pena de mort

Hem de tornar a implantar la pena de mort?

Aquesta és la pregunta que es planteja en el debat sobre la pena de mort.

Un govern està considerant la possibilitat de reimplantar aquesta pena. Malgrat el descens del nombre de delictes des de l'abolició de la pena de mort, han augmentat les opinions a favor del seu reimplantament. Sobretot des d'aquell sangonós atracament en què moriren sis persones i cinc van ser ferides. Abans de decidir, el govern vol conèixer l'opinió general sobre el tema. Per això, la televisió decideix organitzar un debat sobre la pena de mort. Ciutadans de tot tipus i amb diferents opinions paralaran del tema durant el debat. Un cop acabat, la comissió governamental decidirà el seu punt de vista.

Qui hi intervé?

En aquest debat intervenen cinc representants de diferents parts interessades. El moderador és el president de la comissió governamental de la pena de mort. Aquesta comissió té quatre membres. Ells no representen cap de les parts interessades, són independents. Després del debat hauran de prendre alguna decisió sobre el tema.

Els grups que intervenen en el debat són els següents:

- 1- Ex-condemnat a mort i els seus familiars.
- 2- Botxins (executors de la pena).
- 3- Amnistia Internacional.
- 4- Víctimes (i els seus familiars) del drama de l'atracament.
- 5- El "comitè contra la criminalitat".

La preparació

La classe es divideix en sis grups: les cinc parts interessades i la comissió. Cada grup rep un paper d'instruccions. Durant deu minuts es prendrà nota dels arguments a favor o en contra de la pena de mort, segons el grup que representin els alumnes. Després de la preparació, cada grup escollirà un representant que serà qui parlarà durant el debat.

El debat

—Primera ronda (10 minuts).

Els cinc representants tenen dos minuts cadascun per presentar-se i donar el seu punt de vista sobre el tema.

—Segona ronda (10 minuts).

Els quatre membres de la comissió governamental poden fer preguntes als representants.

—Tercera ronda (15 minuts).

Els cinc representants tenen ara la possibilitat d'entrar en debat. Els espectadors els poden fer preguntes.

—Quarta ronda (10 minuts).

La comissió delibera en públic i considera tots els arguments. El president de la comissió comunica la decisió final i n'explica les raons.

Debat sobre la pena de mort

INSTRUCCIONS PER ALS EX-CONDEMNATS A MORT I ELS SEUS FAMILIARS

Punt de vista sobre la pena de mort: **EN CONTRA**

Vosaltres sou persones que heu estat condemnades a mort i els seus familiars. Fou una gran alegria saber que la condemna no es portaria a terme. Es produí l'abolició de la pena de mort i us condemnaren a cadena perpètua. Especialment per a les vostres esposes fou una immensa alegria, després d'haver sol·licitat tantes vegades l'indult. Ara podreu veure créixer els vostres fills. Abans, les vostres dones solien dir: "La condemna és encara més dura per a nosaltres i els nostres fills que per a ells".

Després d'estar tants anys esperant la mort, molts de vosaltres encara no podeu dormir per culpa dels malsons: cadires elèctriques, afusellaments, la mort...

Gerard fou condemnat per l'assassinat d'un policia. Diu que es penedeix del que va fer: "vaig disparar sense saber el que feia; em vaig espantar molt quan el vaig veure darrere meu mentre buidava la caixa forta. Més tard em vaig adonar del que havia fet. He causat moltes penes i problemes a la seva família".

Maria, la seva dona, i Carles, el seu germà, no el veuen com a un assassí: "En Gerard ha comès un error terrible, però la pena de mort no l'hauria ajudat a ell ni a la seva família. Tampoc no hauria servit per tornar la vida al policia".

Vosaltres esteu tots en contra de la pena de mort.

Preparació (10 minuts).

- Parleu del que devia representar per als condemnats i els seus familiars saber que anaven a ser executats.
- Penseu una sèrie d'arguments contra la pena de mort. Intenteu enfocar-ho des del punt de vista del condemnat i de la seva família.
- Anoteu els arguments.
- Escolliu un representant.
- Anoteu en un paper el nom del grup: "Ex-condemnat a mort".

Arguments

- 1.- .....
- 2.- .....
- 3.- .....
- 4.- .....
- 5.- .....

El representant del grup és qui té la paraula durant el debat. La resta del grup no hi podrà intervenir. *Sí que podran ajudar el representant en veu baixa si ell ho demana.*

Debat sobre la pena de mort

INSTRUCCIONS PER ALS BOTXINS (EX-EXECUTORS DE LA PENA DE MORT)

Punt de vista sobre la pena de mort: **EN CONTRA**

Paraules d'un ex-botxí:

“Cada cop s’apoderava de mi una suor freda. Sempre em proposava fer la meva feina i pensar en el partit de futbol de la nit anterior. Però mai no podia i pensava: “Sóc un assassí? Són veritablement tant dolents? Ho faig? No ho faig?” Totes les nits posteriors a una execució em passava el mateix; no podia dormir, no podia deixar de pensar en aquells ulls angoixats i en aquell cos que es desplomava després.”

Molts de vosaltres us veieu reflectits en aquestes paraules. Ningú no vol tornar a treballar de botxí. Fa tres anys que es va abolir la pena de mort i vàreu poder trobar una altra feina. Heu mantingut converses amb molts condemnats a mort i esteu convençuts que el fet que existeixi aquesta pena no espanta els delinqüents. Cap dels condemnats no hi havia pensat abans de cometre el delicte.

Molts de vosaltres teniu encara terribles malsons, somnis en què us veieu executant el reu. Un moment terrible en què alguns condemnats asseguraven o fins i tot cridaven que eren innocents. Ara esteu contents perquè ja no heu de matar ningú.

Esteu en contra del reimplantament de la pena de mort.

Preparació (10 minuts).

- Parleu del pes que havia de representar per als executors de la pena de mort haver de fer aquesta feina. Tenen ells la responsabilitat de la vida i la mort? Els agradava la seva feina?
- Penseu una sèrie d’arguments en contra de la pena de mort. Intenteu enfocar-ho des del punt de vista d’un botxí.
- Anoteu els arguments.
- Escolliu un representant.
- Anoteu en un paper el nom del grup: “Ex-botxins”.

Arguments.

- 1.- .....
- 2.- .....
- 3.- .....
- 4.- .....
- 5.- .....

El representant del grup és qui té la paraula durant el debat. La resta del grup no hi podrà intervenir. Sí que podran ajudar el representant en veu baixa si ell ho demana.

Debat sobre la pena de mort

INSTRUCCIONS PER AL GRUP D'AMNISTIA

Punt de vista sobre la pena de mort: **EN CONTRA**

Vosaltres sou membres d'un grup d'Amnistia. Esteu en contra de la pena de mort. La pena de mort es contradiu amb els articles 3 ("totes les persones tenen dret a la vida") i 5 ("totes les persones tenen dret a un tracte humà") de la Declaració Universal de Drets Humans. Penseu que la pena de mort és una violació del dret a la vida. A més, és el càstig més cruel, humiliant i inhumà que existeix. No s'ha provat mai que la pena de mort espanti els delinqüents. Més aviat es pot dir que és un acte violent que encara incita més a la violència.

Vosaltres manteniu correspondència amb un pres que està esperant que li commutin la pena o que l'executin. Ell us diu: "No sé quant de temps més podré aguantar, em sento com si cada dia perdés una mica la raó. Em passo les 24 hores del dia mirant les parets i només penso en la cadira, en el corrent, en els milers de volts que deformaran els meus ulls". Heu demanat al governador la commutació de la pena. El condemnat ja fa tres anys que l'espera.

Com a membres d'Amnistia també esteu en contra d'aquest càstig perquè és una pena irreversible. Si s'executa una persona innocent, ja no es pot tornar enrera. Sabeu que al segle XX als EEUU foren condemnades a mort 343 persones innocents, 25 de les quals foren executades.

Preparació (10 minuts).

- Anoteu tots els arguments que teniu com a membres d'Amnistia contra la pena de mort.
- Intenteu trobar altres arguments i anoteu-los.
- Escolliu un representant.
- Anoteu en un paper el nom del grup: "Amnistia Internacional".

Arguments.

- 1.- .....
- 2.- .....
- 3.- .....
- 4.- .....
- 5.- .....

El representant del grup és qui té la paraula durant el debat. La resta del grup no hi podrà intervenir.

Sí que podran ajudar el representant en veu baixa si ell ho demana.

Debat sobre la pena de mort

INSTRUCCIONS PER A LES VÍCTIMES DE L'ATRACAMENT

Punt de vista sobre la pena de mort: **A FAVOR**

Vosaltres sou els habitants d'un barri on fa uns mesos s'esdevingué una cosa terrible. Molts encara esteu espantats i quasi bé no us atreviu a sortir al carrer.

El fill de la Pepeta va morir en la tragèdia: "El que van fer aquells assassins és imperdonable. Com poden matar uns nens a sang freda? Si sabés qui són els culpables els mataria amb les meves pròpies mans."

Molta gent pensa que el barri ja no és un lloc segur. Un veí va voler organitzar un grup armat de vigilants civils, però la policia ho va prohibir: "Haurien d'actuar amb més duresa, executar-los, així perdriem de vista aquests assassins."

Penseu que hauria d'haver-hi més diners per millorar el barri i no per a les presons. La pena de mort és més barata i a més ens treiem aquesta gent del damunt.

Preparació (10 minuts).

- Parleu de com es deuen sentir les víctimes d'aquest tipus delictes. Tenen desitjos de revenja? Per què estan a favor de la pena de mort?
- Penseu una sèrie d'arguments a favor de la pena de mort. Intenteu enfocar-ho des del punt de vista de les víctimes.
- Anoteu els arguments.
- Escolliu un representant.
- Anoteu en un paper el nom del grup: "Víctimes".

Arguments.

- 1.- .....
- 2.- .....
- 3.- .....
- 4.- .....
- 5.- .....

El representant del grup és qui té la paraula durant el debat. La resta del grup no hi podrà intervenir.

Sí que podran ajudar el representant en veu baixa si ell ho demana.

Debat sobre la pena de mort

INSTRUCCIONS PER AL GRUP “COMITÈ CONTRA LA CRIMINALITAT”

Punt de vista sobre la pena de mort: **A FAVOR**

Vosaltres sou membres del comitè contra la criminalitat perquè esteu molt descontents amb l'alt índex de delinqüència que hi ha al país. El grup està molt preocupat per la inseguretat als carrers, els atracaments, els robatoris, la droga, etc.

La vostra opinió és que el govern és massa tou. Els delinqüents tornen a sortir al carrer després d'unes hores, els assassins són condemnats a penes ridícules. La setmana passada van atracar i ferir greument una anciana de 83 anys a ple dia.

Tot això s'ha d'arreglar: més presons, més policia, càstigs més severos.

Penseu que la pena de mort s'ha de reimplantar. Això fa que els delinqüents s'abstinguin de cometre delictes greus. La pena de mort és més barata que la cadena perpètua i a més no és tan terrible per al condemnat.

El vostre lema és: “Cada cosa al seu lloc”.

Preparació (10 minuts).

- Parleu de per què esteu a favor de la pena de mort.
- Penseu alguns arguments. Intenteu enfocar-ho des de la perspectiva d'un membre del comitè contra la criminalitat.
- Anoteu els arguments.
- Escolliu un representant.
- Anoteu en un paper el nom del grup: “Comitè contra la criminalitat”.

Arguments.

- 1.- .....
- 2.- .....
- 3.- .....
- 4.- .....
- 5.- .....

El representant del grup és qui té la paraula durant el debat. La resta del grup no hi podrà intervenir.

Sí que podran ajudar el representant en veu baixa si ell ho demana.

Debat sobre la pena de mort

INSTRUCCIONS PER A LA COMISSIÓ GOVERNAMENTAL DE LA PENA DE MORT

Punt de vista sobre la pena de mort: **ENCARA CAP**

Representant: el president de la comissió.

Heu de decidir el vostre punt de vista després del debat. La decisió que prengueu s'ha de basar en els arguments que es presentaran al debat. Anoteu-los de manera clara per tal de poder-los considerar més tard com a raonables o no.

Escolliu una persona com a president. Ell o ella moderarà el debat. La seva tasca consisteix a saludar els participants i presentar-los. A la primera ronda, el president concedirà dos minuts a cadascun dels representants per tal que pugui presentar i donar el punt de vista del grup. És important que es concedeixi el mateix temps a tothom per parlar i que encara no comenci una discussió.

A la segona ronda, el president donarà l'oportunitat als membres de la comissió de fer preguntes als representants. El debat es durà a terme en la tercera ronda. Controla bé el temps. Quan s'hagin recollit suficients arguments de tots els grups, el president donarà per finalitzat el debat. A la quarta ronda, discutireu en públic el punt de vista de la comissió. A continuació, el president anunciarà aquest punt de vista al públic.

Preparació (10 minuts).

- Com a representants de la comissió governamental, sou realment independents? Comenteu les vostres opinions sobre la pena de mort. Intenteu valorar tots els arguments que es presentin malgrat les vostres opinions personals.
- Anoteu les preguntes que vulgueu fer als representants. Penseu en temes com: el dret a la vida, errors judicials, el pes moral dels botxins, l'augment o descens de la delinqüència, etc.
- Escolliu el president.
- Anoteu en un paper: "President".

Arguments.

- 1.- .....
- 2.- .....
- 3.- .....
- 4.- .....
- 5.- .....

8. A favor o en contra

● A continuació hi ha una llista d'arguments a favor o en contra de la pena de mort. Llegeix-los tots i per cadascun d'ells digues si és un argument a favor o en contra de la pena de mort senyalant-lo amb una **F** (a favor) o una **C** (en contra).

- 1- La pena de mort és un càstig inhumà: ___
- 2- Els assassins professionals mai no es penedeixen dels seus crims. Amb la pena de mort, almenys, els perds de vista: ___
- 3- La pena de mort és fàcil d'executar: ___
- 4- La violència no s'ha de combatre amb violència: ___
- 5- La pena de mort és un càstig pitjor per a la família que per al condemnat: ___
- 6- Si condemnes algú a la pena de mort estàs segur que mai més no podrà cometre un delict: ___
- 7- L'espera és ja un càstig per sí mateixa. Els condemnats han d'esperar moltes vegades anys abans de ser executats: ___
- 8- Després de l'execució els presos ja no podran "refer" les seves vides: ___
- 9- Si després de l'execució resulta que era innocent ja no s'hi pot fer res. Ja és mort: ___
- 10- La gent no pensa en la pena de mort abans de cometre un delict. No és, doncs, una manera de fer disminuir la delinqüència: ___
- 11- Si algú sap que pot ser condemnat a la pena de mort per cometre un delict, llavors no el comet: ___
- 12- En alguns països es castiga a la pena de mort les persones que estan contra el govern: ___
- 13- La pena de mort és un càstig més barat que la presó: ___
- 14- La cadena perpètua és pitjor que la pena de mort: ___
- 15- Per als jutges i els botxins l'execució de la pena de mort representa un pes moral massa fort: ___
- 16- La pena de mort evita que la gent es prengui la justícia pel seu compte: ___
- 17- Un assassinat s'ha de castigar amb la pena de mort: ___
- 18- La pena de mort discrimina. Hi ha més persones negres i pobres que són condemnades que persones blanques i riques: ___
- 19- Els pobres no poden pagar bons advocats, per això són condemnats amb més freqüència a la pena de mort: ___
- 20- La pena de mort és una violació del dret a la vida: ___
- 21- De vegades els jutges s'equivoquen i condemnen innocents: ___
- 22- Com menys presos millor. No hi ha prou cel.les per a tots: ___

Amb quins arguments estàs d'acord i amb quins no?

- *Hi estic d'acord:* números.....
- *No hi estic d'acord:* números.....

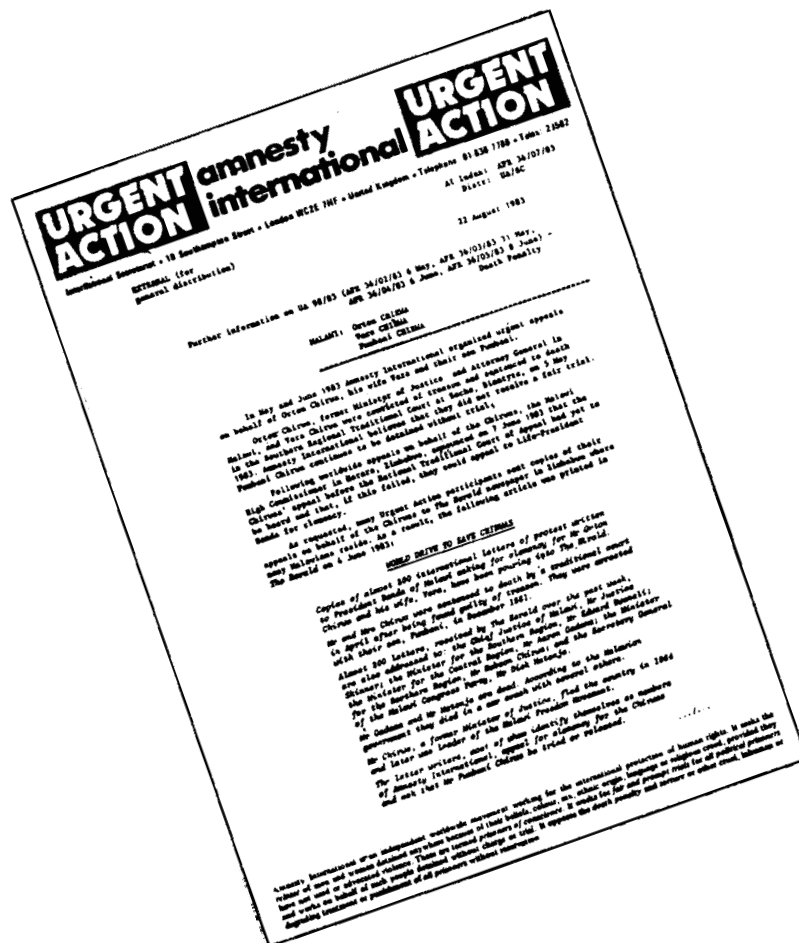
9. AI: contra de la pena de mort

Inhumana i cruel

Amnistia Internacional és una organització que lluita contra les violacions dels drets humans. Emprèn accions per tal d'aconseguir l'alliberament dels presos de consciència (dossier 1). Lluita per l'abolició de la tortura i en qualsevol circumstància està en contra de la pena de mort. Considera la pena de mort com el càstig més cruel que et puguis imaginar. També pensa que la pena de mort es contradiu amb el dret a la vida.

Tal com diu l'article 3 de la Declaració Universal de Drets Humans:

“Tota persona té dret a la vida”.

Protecció

Els governs dels països han de protegir els seus ciutadans perquè no es violi aquest dret. Però no ho fan si condemnen els seus propis ciutadans a la pena de mort.

També l'article 5 de la declaració està en contra de la pena de mort: “Ningú no pot ser torturat ni ser tractat o castigat de forma inhumana”.

10. Enquesta

Després de tota la informació que has rebut sobre la pena de mort ja deus tenir la teva pròpia opinió sobre el tema. Però què en pensa la resta de la gent? Quina opinió en tenen els teus pares, la teva família, els teus amics, els teus coneguts... d'aquest tema?

Entrevista

A la pàgina següent trobaràs una llista de preguntes.

- Pots entrevistar coneguts o gent del carrer.
- Busca 5 persones i pregunta'ls si tenen 10 minuts per respondre unes preguntes.
- Anota'n immediatament les respostes.
- No comencis una discussió durant l'entrevista: es tracta de la seva opinió. Hi pots discutir després de l'entrevista.

Investigació

Si cada alumne entrevista 5 persones tindrem un nombre força elevat de persones enquestades. Això és el que podríem anomenar una petita mostra del que pensa la població. Se sumen totes les respostes i es calculen els percentatges. Per exemple:

Pregunta 1

Nombre de partidaris	.....
Nombre de contraris	.....
Nombre de "no sap/no contesta"	.....
..... % partidaris	
..... % contraris	
..... % no saben/no contesten	

Qüestionari

Entrevistador: "A l'escola hem tractat el tema de la pena de mort. Ara estem fent una investigació per conèixer l'opinió dels ciutadans sobre la pena de mort. Té un moment per respondre unes preguntes?"

1- Vostè està a favor o en contra de la pena de mort?

A favor -> passar a pregunta 2.

En contra -> passar a pregunta 3.

2- Quin és el seu argument més important a favor de la pena de mort? Té altres arguments?

3- Quin és el seu argument més important contra la pena de mort? Té altres arguments?

4- Què pensa dels següents arguments? Respongui amb "d'acord", "en desacord", "no ho sé".

a. La pena de mort és un acte violent que incita novament la violència.

b. La pena de mort s'utilitza sovint per tal d'eliminar els opositors polítics.

c. La pena de mort no espanta la gent que vol cometre un delictes.

d. La pena de mort discrimina: hi ha més persones negres i pobres condemnades a la pena de mort que blanques i riques.

e. La pena de mort és irreversible: si es produeix un error ja no es pot tornar enrera.

f. La pena de mort és el càstig més cruel, inhumà i humiliant, i a més és una violació del dret a la vida.

g. Es cometen crims terribles. Durant l'empresonament moltes vegades els presos es penedeixen. Amb la pena de mort se'ls priva de la possibilitat de millorar les seves vides.

5- Amnistia Internacional és una organització que lluita contra la violació de diferents Drets Humans.

a. Coneix aquesta organització?

b. On ha sentit parlar d'Amnistia?

6- Amnistia Internacional pensa que la pena de mort és el càstig més cruel i inhumà que existeix. Creu que és una violació del dret a la vida i vol que tots els països del món la suprimeixin de les seves lleis. Hi està d'acord?

7- S'ha comprovat, a través de diferents estudis, que amb la pena de mort l'índex de delinqüència no descendeix. Quina és la seva opinió sobre la pena de mort tenint en compte aquest argument?

8- Els arguments en contra de la pena de mort de la pregunta 4 (repetir-los, si és necessari) són considerats per Amnistia i per altres persones com a justos. Quina és la seva opinió sobre la pena de mort tenint en compte aquests arguments?

11. La pena de mort a Espanya

A Espanya, les últimes execucions van tenir lloc el setembre de 1975. Tres militants d'ETA i dos del FRAP van ser afusellats, sense que això comportés una minva dels atemptats terroristes.

La constitució de 1978 va abolir la pena de mort, llevat dels casos que la legislació militar establia en temps de guerra. El Codi Penal Militar preveia la pena de mort com a pena màxima per a casos com ara traïció, rebel·lió militar, espionatge, sabotatge o crims de guerra.

El 1995, després d'una llarga campanya d'Amnistia Internacional, i de les accions de diferents organitzacions socials i iniciatives individuals, amb l'acord final de tots els partits polítics es va abolir completament la pena de mort.

12. La pena de mort al món

Desembre 1995.

Consulta les dades actualitzades a:

www.amnistiainternacional.org

www.es.amnesty.org

■ PAISOS ABOLICIONISTES DE LA PENA DE MORT PER A TOTS ELS DELICTES.

(entre parèntesis, any de l'abolició)

Alemanya (1978), Andorra (1990), Austràlia (1985), Àustria (1950), Cabo Verde (1981), Colòmbia (1981), Costa Rica (1910), Dinamarca (1978), Ecuador (1906), Espanya (1995), Filipinas (1987), Finlàndia (1971), França (1981), Haití (1987), Hondures (1956), Islàndia (1928), I. Marshall (1966), I. Salomó (1966), Kiribati (1965), Liechtenstein (1987), Luxemburg (1979), Micronèsia (1986), Monaco (1962), Mozambic (1990), Nicaragua (1979), Noruega (1979), Països Baixos (1982), Panamà (1922), Portugal (1976), R. Txeca-Eslovaca (1990), R. Dominicana (1966), Romaniaa (1990), Sant Marino (1865), Santo Tomé y Príncepe (1990), Suècia (1972), Tuvalu (1965), Uruguai (1907), Vanuatu (1973), Vaticà (1969), Venezuela (1863).

■ PAISOS ABOLICIONISTES DE LA PENA DE MORT MENYS EN CASOS EXCEPCIONALS.

(entre parèntesis, any de l'última execució)

Anglaterra (1966), Argentina, Brasil (1855), Canadà (1962), Xipre (1962), El Salvador (1973), Fiji (1966), Israel (1962), Itàlia (1947), Malta (1943), Mèxic (1937), Nepal (1979), Nova Zelanda (1959), Papua (1950), Perú (1979), I. Seichelles (1950), Suïssa (1944).

■ PAISOS ABOLICIONISTES DE FET.

(entre parèntesis, any de l'última execució)

Anguila (1820), Bahrein (1977), Bèlgica (1950), I. Bermudes (1977), Bhutan (1964), Bolívia (1974), Brunei (1957), I. Comoras (1975), Costa de Marfil (1980), Djibouti (1977), Grècia (1972), Hong Kong (1966), Irlanda (1954), I. Caiman (1928), Turks i Caicos (1945), I. Verges (1980), Madagascar (1958), I. Maldives (1952), Nauru (1968), Níger (1976), Paraguai (1928), Samoa (1962), Senegal (1976), Sri Lanka (1976), Togo (1980).

■ PAISOS QUE APLIQUEN LA PENA DE MORT PER A DELICTES ORDINARIS.

Afganistan, Albània, Angola, Antigua i Barbuda, Arabia Saudí, Argèlia, Bahamas, Bangladesh, Barbados, Belice, Benin, Birmània, Botswana, Bulgària, Burkina Faso, Burundi, Camerun, Congo, Corea del Nord, Cuba, Txad, Xile, Xina, Dominica, Egipte, Emirats Àrabs Units, Estats Units, Etiòpia, Gabon, Gàmbia, Ghana, Granada, Guatemala, Guinea, Guinea Bissau, Guinea Equatorial, Guyana, Hongria, Índia, Indonèsia, Iran, Irak, Jamaica, Japó, Jordània, Kampútxea, Kènia, Kuwait, Lesotho, Líban, Libèria, Líbia, Malàsia, Malawi, Mali, Marroc, Maurici, Mauritània, Mongòlia, Namíbia, Nigèria, Oman, Pakistan, República Centreafricana, R.D.P. Lao, Ruanda, San Cristóbal y Nevis, San Vicente y Granadinas, Santa Lúcia, Serra Lleona, Singapur, Síria, Somàlia, Suazilàndia, Sudàfrica, Sudan, Suriname, Tailàndia, Taiwan, Tanzània, Tonga, Trinidad i Tobago, Tunísia, Turquia, Uganda, URSS, Viet Nam, Iemen, RDP Iemen, Iugoslàvia, Zaire, Zàmbia, Zimbàbue.

13. Textos literaris

Al full d'actualitzacions trobaràs adreces d'Internet amb més textos literaris, articles de premsa i notícies sobre la pena de mort.

Don Quijote de la Mancha. Miguel de Cervantes

Segona part, capítol 60 (fragment)

Levantóse Sancho, y desvióse de aquel lugar un buen espacio; y yendo a arrimarse a otro árbol, sintió que le tocaban en la cabeza, y, alzando las manos, topó con dos pies de persona, con zapatos y calzas. Tembló de miedo; acudió a otro árbol, y sucedióle lo mesmo. Dio voces llamando a don Quijote, que le favoreciese. Hízolo así don Quijote, y preguntándole qué le había sucedido, y de qué tenía miedo, le respondió Sancho que todos aquellos árboles estaban llenos de pies y de piernas humanas. Tentólos don Quijote, y cayó luego en la cuenta de lo que podía ser; y díjole a Sancho:

—No tienes de qué tener miedo, porque estos pies y piernas que tientas y no vees sin duda son de algunos forajidos y bandoleros que en estos árboles están ahorcados; que por aquí los suele ahorcar la justicia cuando los coge, de veinte en veinte y de treinta en treinta; por donde me doy a entender que debo de estar cerca de Barcelona.

Y así era la verdad como él lo había imaginado.

Al parecer el alba, alzaron los ojos, y vieron los racimos de aquellos árboles, que eran cuerpos de bandoleros. Ya, en esto, amanecía, y si los muertos los habían espantado, no menos los atribularon más de cuarenta bandoleros vivos que de improviso les rodearon, diciéndoles en lengua catalana que estuviesen quedos, y se detuviesen, hasta que llegase su capitán.

La ciutat del perdó. Joan Maragall

L'article va ser publicat amb motiu de l'execució de Ferrer i Guàrdia, fundador de l'Escola Moderna. Va ser condemnat a mort, sense proves, com a inductor dels esdeveniments de la Setmana Tràgica de 1909.

Recollit a "Elogi de la paraula i altres assaigs". Edicions 62 i La Caixa. Barcelona, 1978 (fragment)

Com vos podeu estar aixís tranquils a casa vostra i en els vostres quefers sabent que un dia, al bon solet del dematí, allà dalt de Montjuïc, trauran del castell un home lligat, i el passaran per davant del cel i del món i del mar, i del port que trafiqueja i de la ciutat que s'aixeca indiferent i a poc a poc, ben a poc a poc, perquè no s'hagi d'esperar, el portaran a un racó del fossó, i allí quan toqui l'hora, aquell home, aquella obra magna de Déu en cos i ànima, viu, en totes ses potències i sentits, amb aquest mateix afany de vida que teniu vosaltres, s'agenollarà de cara a un mur, i li ficaran quatre bales al cap, i ell farà un salt i caurà mort com un conill... ell, que era un home tan home com vosaltres... potser més que vosaltres!

¿Com vos podeu estar a casa vostra, i asseure-us a taula voltats de fills i posar-vos al llit amb la muller, i atendre a vostres negocis, i que aquesta visió no se us posi al davant i no us nuï el mos de pa en la gola, i no us glaci el petó als llavis i no us privi d'atendre a tota altra cosa que no sia ella?

14. Guia del mestre

Introducció

La pena de mort és un tema molt important dins del treball d'Amnistia. L'organització lluita per aconseguir-ne l'abolició a tots els països del món. Per la nostra experiència sabem que els joves s'interessen pel tema i tenen les seves pròpies opinions.

Aquest material de treball s'ha creat per tractar el tema d'una manera profunda, sense caure en el tractament superficial que rep moltes vegades.

De quina manera cal presentar als alumnes la informació objectiva i com lligar-la a l'aspecte emocional del tema? Alguns mestres escolliran una aproximació més realista i colpidora, d'altres preferiran altres aproximacions; tot depèn de la preferència didàctica de cadascú. El material de treball està dispostat de tal manera que fa possibles distintes aproximacions al tema.

A la pràctica, les discussions sobre la pena de mort s'inclinaran fàcilment cap a la situació al nostre país i la possibilitat de reimplantació de la pena per combatre la inseguretat ciutadana, el terrorisme, etc. És de gran importància per a AI com a organització mundial que els joves es fixin també en la situació en d'altres països; aspectes com la imposició d'una pena "quasi legal" per combatre l'oposició, o els anomenats processos "justs" i "imparcials" que precedeixen una execució.

Donat que AI té una opinió pròpia sobre el tema, en el material es recullen arguments en contra de la pena de mort. Però també trobem en el material una gran varietat d'opinions i enfocaments a partir dels quals els alumnes poden formar-se el seu propi punt de vista.

El material de treball està dispostat en tres apartats. El primer és una introducció al tema. El segon recull fets concrets, aspectes emocionals i afectius i dóna la possibilitat d'opinar. Finalment, s'assenyala la posició de AI sobre la pena de mort.

Primera part

En aquesta primera part, el mestre té l'oportunitat de conèixer les idees dels alumnes en relació a la pena de mort i la quantitat d'informació que ja tenen sobre el tema. Això és important per determinar la manera d'enfocar la classe.

1.- Exercici.

Doni un full als alumnes. Individualment o en grup s'anotaran paraules relacionades amb la pena de mort. Seguidament, i a la pissarra, es dividiran totes les paraules recollides en diferents categories. Per exemple:

- A favor de la pena de mort.
- En contra de la pena de mort.
- Fets.
- Emocions.
- Situació a Espanya.
- Situació fora d'Espanya.
- .....

A partir d'aquí es pot establir un diàleg obert en què es parlarà d'experiències pròpies del món on es mouen els alumnes. Encara no es tracta de formar un opinió clara, sinó de parlar sobre el tema.

2.- Preguntes sobre la pena de mort.

Els alumnes contestaran de manera individual les preguntes. A l'última pregunta es farà una relació dels alumnes que estiguin a favor i dels que estiguin en contra de la pena de mort. Quan acabin les lliçons es podrà tornar a preguntar el punt de vista dels alumnes per veure si s'han produït canvis d'opinió a la classe.

Segona part

Aquesta segona part permet que l'alumne es formi la seva pròpia opinió sobre el tema a partir de l'àmplia informació que es recull en aquest apartat.

3.- La pena de mort existeix.

Llegeixi el text amb els alumnes en veu alta. Es poden contestar les preguntes excepte la núm. 3, que es podrà deixar com a feina per fer a casa. Després d'haver fet aquest apartat, els alumnes ja tindran una idea de per què es condemna a mort.

4.- Serveix d'alguna cosa?

El text és un resum d'un estudi sobre la influència que té l'existència de la pena de mort en l'índex de criminalitat. Un argument molt utilitzat pels partidaris de la pena de mort és que, amb la seva implantació, la criminalitat pot descendre.

Segons aquesta investigació i d'altres realitzades, s'observa que no és així. Des-

prés de llegir el text i contestar les preguntes es pot dialogar amb els alumnes sobre: ajuda algú la pena de mort?, qui?, la víctima?, el criminal?, la societat?, què volem aconseguir amb el càstig?, etc.

5.- Jo condemno.

En aquest exercici els alumnes podran jutjar individualment determinats casos criminals. On es troben els límits? En quins casos es pot considerar algú realment un criminal? Quina importància tenen les circumstàncies atenuants? Quan es considera un càstig satisfactori per a la víctima, per a la societat? Altres preguntes que es poden plantejar són: per què es castiga la gent?, per revenja?, per intimidar futurs criminals?, per satisfacció personal? També poden sortir a la llum temes com els judicis justs o la irreversibilitat de l'aplicació de la pena.

6.- Per equivocació o expressament?

En aquest apartat hi ha dos punts importants a tractar. Primer, considerar que la pena de mort és irreversible i que els humans podem cometre errades; per tant, es donen casos en què persones innocents són executades. El segon aspecte a tractar és el de la igualtat davant la llei. Davant la llei tots som iguals. Però, per què es donen més casos de condemnes a negres que a blancs i a pobres que a rics?

Idees:

En lloc de respondre a les preguntes, els alumnes podrien escriure un redacció, fer un dibuix o una historieta sobre la pena de mort basant-se en dos punts centrals:

- Totes les persones són iguals davant la llei.
- Equivocar-se és humà.

7.- Reflexionem.

En aquest joc es discutirà la possibilitat de la reimplantació de la pena de mort. Expliqui de què tracta el joc i seguidament divideixi la classe en sis grups. Cada grup tindrà el seu full amb les línies que li correspon seguir i un full en blanc per anotar els arguments. A continuació, i segons les directrius indicades, es farà el debat.

Idees:

- Si la seva classe és molt sorollosa, el propi mestre podrà ser qui actuï de president de la comissió governamental i tenir la paraula durant el debat.
- Si la classe és molt gran, podrà incloure un nou grup: el dels periodistes. Després del debat, hi hauran de ressenyar el que s'hi hagi discutit.
- En cas que l'escola tingui una càmera de vídeo, seria interessant enregistrar el debat per donar més realitat al joc.
- Una altra possibilitat consisteix a invitar un grup de membres d'Amnistia Internacional a participar en el debat, que podran representar el seu propi paper en el joc.

8.- A favor o en contra.

Aquests arguments segurament s'hauran tractat ja en la seva majoria en el debat. En cas que hagi realitzat el debat podran contestar-se ràpidament les preguntes; en cas contrari, dediqui més temps a la realització d'aquest exercici.

Respostes:

- A favor: 2, 3, 6, 11, 13, 14, 16, 17, 22.

- En contra: 1, 4, 5, 7, 8, 9, 10, 12, 15, 18, 19, 20, 21.

Tercera part

En aquesta tercera part el tema central és Amnistia Internacional com a organització que, entre altres coses, emprèn accions contra la pena de mort. Es divideix en dos apartats: un text de lectura i una enquesta. El text dóna la possibilitat de conèixer una part del treball de AI, les accions que emprèn i l'efecte que produeixen. Amb l'enquesta els alumnes fan que altres persones es plantegin el tema, enfrontant-se al mateix temps amb opinions diverses.

9.- Amnistia està en contra de la pena de mort.

Llegeixi el text i comenti'l amb els alumnes fent servir les següents preguntes:

- Creus que els articles 3 i 5 es contradiuen amb la pena de mort?
- Quin creus que és el millor mètode d'acció a seguir contra la pena de mort?
- Creus que les accions d'AI serveixen d'alguna cosa?
- Saps què més fa AI?

Idees:

Si hi ha interès per saber més coses d'AI, pot invitar una o més persones per tal que parlin de l'organització i del treball que hi realitzen.

10.- Enquesta sobre la pena de mort,

Doni a cada alumne unes cinc còpies de l'enquesta. Si ho creuen oportú, els propis alumnes hi poden introduir noves preguntes. Les entrevistes es poden realitzar durant l'hora de classe, en el descans o a casa. Seguidament, es farà un inventari de les respostes i es calcularan els percentatges. És interessant comentar els resultats. ¿S'han donat respostes sorprenents, contradictòries? S'ha donat el cas de persones que hagin canviat d'opinió durant l'enquesta? Les respostes eren contundents o dubtoses?

Finalment, es poden comparar els resultats de l'enquesta amb els de la pròpia classe.